

DULEBOVÁ, IRINA. 2015. *Precedentné fenomény súčasného ruského jazyka: interkulturný a lingvodidaktický aspekt*. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN 978-80-223-4053-3

Monografia sa zaraďuje do línie trendových etnolingvistických a širšie interdisciplinárnych výskumov o kultúrnom aspekte jazyka, v tomto prípade najmä ruského jazyka. Autorka publikácie navyše rozširuje svoj záber na interkulturné konfrontácie ruských reálií so slovenskými, čo koreluje s jej odbornou profiláciou rusistiky pôsobiacej na slovenskej univerzite. Práca tak vychádza v ústrety aj potenciálnemu publiku frekventantov kurzov ruských reálií, politickej lingvistiky, lingvodidaktiky či interkulturnej komunikácie na jej dvoch bratislavských vysokoškolských pracoviskách.

Prácu tvorí sedem kapitol, ktorých jednotiacim prvkom je fenomén intertextuality (v duchu ruskej terminológie sa preferuje na viacerých miestach označenie „precedentné fenomény“). Práve prvá kapitola je teoretickým základom a oporou pre ostatné kapitoly, v ktorých sa špecifikujú zvolené aspekty skúmania precedentnosti – v lexike, textoch, menách či situáciách/udalostiach. Nasledujúce kapitoly nielen súdržne a harmonicky nadväzujú na toto ponímanie precedentnosti, ale ich hodnota sa umocňuje navyše vďaka bohatému empirickému ilustračnému materiálu (o precedentných výrazoch, vlastných menách, udalostiach či textoch v súčasných, najmä publicistických a internetových, zdrojoch z ruskej produkcie). Bohatá materiálová báza nielen presvedčivo dokladá autorkino správne porozumenie fenoménu precedentnosti, ale stáva sa aj perspektívnou oporou pre záujemcov študujúcich rusistiku v záujme efektívnej orientácie v ruskej histórii, ale aj aktuálnom dianí, medzi osobnosťami ruského kultúrneho, spoločenského či politického života. Nezanedbateľný je pritom aspekt adekvátneho prekladu (často aj frazeologických jednotiek) s vylúčením doslovnosti.

Práca I. Dulebovej sa opiera o početné odborné publikácie, najmä ruskej proveniencie, pričom s opisom sledovaných ruských teórií usúvzťažňuje aj slovakistické publikácie a teoretické pohľady na intertextualitu, diskurz, jazykový obraz sveta. Zaujímavé a podnetné na ďalšie zamyslenie sú aj následné interpretácie ruských precedentných fenoménov, kde vystupuje do popredia cenný explanačný dôvetok pisateľky: tá jasne komentuje a zdôvodňuje osobitosti ruských národných či kultúrnych stereotypov (kolektivismus, feminizmus a pod.) ako teritoriálnych atribútov, ktoré sú viditeľne odlišné od hodnotových konštánt okcidentálneho pôvodu. Metodologicky dôležité je pritom autorkino zdôraznenie, že pri odkrývaní odlišností medzi východom a západom nejde o hodnotenie, čo je lepšie a čo horšie. Ide o poukazovanie na odlišnosti, inakosti vo svete: to je aj navigácia pre študenta v zmysle výchovy k tolerancii a znášanlivosti inakosti.

Publikácia ako celok je v konečnom sumáre ukážkou dobre premyslenej koncepcie skúmania intertextuality v rusisticko-slovakistickej optike. Obohatená je o množstvo materiálových dokladov, ktoré robia prácu nielen teoreticky presvedčivou, ale aj čitateľsky atraktívnou.

Prof. PhDr. Oľga Orgoňová, CSc.
recenzentka
Univerzita Komenského v Bratislave
Filozofická fakulta
Katedra slovenského jazyka
Gondova 2, 814 99 Bratislava
Slovenská republika
Email: olga.orgonova@gmail.com